

Апостольська конституція Івана Павла II *Ex corde ecclesiae* про католицькі університети

АПОСТОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ
ВЕРХОВНОГО ПОНТИФІКА
ІОАННА ПАВЛА II
ПРО КАТОЛИЦЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ

ВСТУП

З серця Церкви народжений, Католицький університет знаходиться в тому потоці традиції, яка може бути простежена до самого походження університету як інституції. Він завжди визначався як незрівнянний центр творчості та поширення знань на благо людства. За покликанням, *Universitas magistrorum et scholarium* є присвяченим дослідженням, навчанню та вихованню студентів, які вільно поєднуються зі своїми викладачами у загальній любові до знань. Він поділяє з будь-яким іншим університетом те *gaudium de veritate*, таке дорогоцінне для Святого Августина, яке є тією радістю пошуку, виявлення та передачі істини в кожній галузі знань. Привілейованим завданням Католицького університету є “екзистенційне об’єднання через інтелектуальні зусилля двох порядків реальності, які, як правило, розміщуються в опозиції одна до одної, немов би вони були протилежними: пошук істини та достовірність, яка вже знає джерело істини”.

2. Протягом багатьох років я сам був глибоко збагачений корисним досвідом з університетського життя: гарячий пошук істини та її безкорислива передача молоді, і всім тим, хто вчиться думати строго, щоб справедливо діяти та краще служити людству.

Тому я хочу поділитися з усіма моєю глибокою повагою до Католицьких університетів, а також висловити мою глибоку вдячність за роботу, яка проводиться в них в різних галузях знань. В особливий спосіб, я хотів би висловити мою радість з приводу численних зустрічей зі спільнотами Католицьких університетів різних континентів, які Господь дозволив мені в ході моїх апостольських поїздок. Для мене вони є живим та багатообіцяючим знаком плодючості християнського розуму в серці кожної культури. Вони дають мені добре обґрунтовану надію на новий розквіт християнської культури в глибокому та різноманітному контексті нашого мінливого часу, який, безумовно, стикається з серйозними викликами, але який також під дією Духу істини та любові так багато обіцяє.

Це також моє бажання висловити свою радість і подяку дуже багатьом Католицьким вченим, залученим до викладання та досліджень в не Католицьких університетах. Їхнє завдання як академіків та науковців, що живуть у світлі християнської віри, слід вважати цінним для блага університетів, в яких вони викладають. Їхня

присутність, по суті, являє собою безперервний стимул для самовідданого пошуку істини і мудрості, що приходить згори.

3. На початку цього понтифікату, я поділився цими ідеями та почуттями з моїми найближчими співробітниками, кардиналами з Конгрегації Католицького виховання, а також з чоловіками та жінками, які працюють в галузі культури по всьому світі. Насправді, діалог Церкви з культурами нашого часу є життєдайним місцем, де «наприкінці ХХ століття вирішиться майбутнє Церкви і світу». Існує тільки одна культура: культура людини, від людини і для людини. За допомогою своїх Католицьких університетів та їхньої гуманістичної та наукової спадщини, Церква, досвідчена в людстві, як висловився мій попередник, Павло VI перед Організацією Об'єднаних Націй, досліджує таємниці людства та світу, сповнюючи їх світлом Одкровення.

4. Беззастережно присвятити себе справі істини є честю та відповідальністю Католицького університету. Це його спосіб служіння одночасно як гідності людини, так і благу Церкви, яка має «потаємне переконання, що істина є (її) реальним союзником ... і що знання й розум насправді є служителями віри». Жодною мірою не нехтуючи отриманням корисних знань, Католицький університет відрізняється вільним пошуком усієї правди про світ, людину та Бога. Нинішнє століття терміново потребує такого безкорисливого служіння, а саме проголошення сенсу істини, цієї фундаментальної цінності, без якої знищуються свобода, справедливість та людська гідність. Через свого роду універсальний гуманізм Католицький університет повністю присвячується дослідженню всіх аспектів істини в їхньому істотному зв'язку з вищою Істиною, якою є Бог. Він робить це без страху, скоріше з ентузіазмом, присвячуючи себе кожному шляху пізнання, усвідомлюючи, що його попередником є той, хто є «Шлях, Істина і Життя», Логос, чий Дух розуму і любові дозволяє людській особі своїм власним інтелектом знайти вищу реальність, джерелом і кінцем якої він є; Логос, який один є здатним дати в повноті свою мудрість, без якої майбутній світ був би в небезпеці.

5. Саме в контексті неупередженого пошуку істини відносини між вірою і розумом виявляються та набувають сенсу. Заклик Святого Августина, "Intellege ut credas; crede ut intellegas", стосується Католицьких університетів, які покликані мужньо вивчати багатство Одкровення і природи так, щоб об'єднані зусилля розуму і віри дозволили людям віднайти повну міру свого людства, створеного за Образом і Подобою Божою, оновленого після гріху в більш дивний спосіб у Христі, та покликаного сяяти у світлі Духу.

6. Католицький Університет дозволяє Церкві порушувати незрівнянно плідний діалог з людьми кожної культури завдяки зустрічі незагнненого багатства спасаючої вістки Євангелія та різноманітності і масштабності галузей людського знання, в яких це багатство втілюється. Культура надає життю людини гідності, і в той час, коли людина знаходить свою повноту в Христі, не може бути жодного сумніву, що Євангеліє, яке досягає і оновлює її у кожному вимірі, є також плідним для культури, в котрій ця людина живе.

7. У сучасному світі, що характеризується таким швидким розвитком науки і техніки, завдання Католицького університету набувають все більшого значення та актуальності. Наукові та технічні відкриття, з однієї сторони, спричинюють величезний економічний і промисловий зріст, але, з іншої сторони, вони також неминуче вимагають необхідності пошуку сенсу задля того, щоб гарантувати, що нові відкриття будуть використані для справжнього блага людей і людського суспільства в цілому. Якщо кожен університет має обов'язок шукати цей сенс, Католицький університет є покликаний в особливий спосіб реагувати на цю потребу: його християнське натхнення дозволяє йому включати в свої дослідження моральний, духовний і релігійний виміри, а також оцінювати досягнення науки і техніки в перспективі цілісності людської особи.

У цьому контексті Католицькі університети покликані до постійного оновлення, і як «університети», і як «Католицькі». Оскільки «На кону стоїть самий сенс наукових і технологічних досліджень, суспільного життя і культури, але на ще глибшому рівні, саме значення людини». Таке оновлення вимагає чіткого усвідомлення того, що через свій Католицький характер університет стає більш здатним проводити неупереджений пошук істини, пошук, який не є ні підлеглим, ані обумовленим будь-якого роду особливими інтересами.

8. Присвятив Апостольську Конституцію Sapientia Christiana Церковним факультетам і університетам, я відчув опісля свій обов'язок запропонувати для Католицьких університетів аналогічний документ, як свого роду «Велику хартію вільностей», збагачений довгим і плідним досвідом Церкви в царині Університетів і відкритий для обіцянки майбутніх досягнень, які будуть вимагати мужньої творчості і суворої вірності.

9. Цей документ є адресованим саме тим, хто провадить Католицькі університети, відповідним академічним спільнотам, всім тим, хто є зацікавленим ними, зокрема єпископам, чернечим згромадженням і церковним інституціям, а також численним мирянам, яким доручена велика місія вищої освіти. Його мета полягає в тому, що «християнська думка стане приявною публічно, постійно та загально у всіх змаганнях за розвиток вищої культури, а учні цих інститутів стануть людьми справді визначними в науці, підготовані до виконання важливіших обов'язків у суспільності та будуть свідками віри в світі» .

10. Крім Католицьких університетів, я також звертаюсь до багатьох Католицьких вищих навчальних закладів. За своєю природою та метою, вони мають усі або деякі з завдань університету й пропонують свій внесок у Церкві та суспільстві, будь то в рамках наукових досліджень, освіти або професійної підготовки. Хоча в цьому документі мова йде саме про Католицькі університети, він також має охоплювати всі вищі навчальні заклади, метою яких є поширення вістки Євангелія Христа в людських душах і культурах.

Тому з великою довірою і надією я запрошую всі Католицькі університети продовжувати свою важливу місію. Їхня місія з кожним днем виявляється все більш

необхідною для зустрічі Церкви з наукою, що стрімко розвивається, та з культурами нашого часу.

Разом з усіма моїми братами єпископами, які поділяють зі мною пастирську відповідальність, я хотів би висловити моє глибоке переконання, що Католицький університет, без сумніву, є одним із кращих інструментів, які Церква пропонує в наш час, що шукає впевненості і мудрості. Маючи місію нести Добру Новину усім, Церква ніколи не перестане піклуватись про цей заклад. Через дослідження і викладання, Католицькі університети допомагають Церкві в найбільш відповідний для сучасності спосіб знаходити як старі, так і нові культурні скарби, «*nova et vetera*», за словами Ісуса .

11. Нарешті, я звертаюся до всієї Церкви, переконаний, що Католицькі університети мають важливе значення для її росту і розвитку християнської культури та людського прогресу. З цієї причини, вся церковна громада запрошується до підтримки Католицьких вищих навчальних закладів й до надання їм допомоги у процесі їхнього розвитку та оновлення. Особливим чином, вона запрошується охороняти права і свободи цих інституцій у світському суспільстві, підтримувати їх фінансово, особливо в тих країнах, де вони мають більш гостру потребу в цьому, та допомагати в створенні нових Католицьких університетів, де б це не було необхідним.

Я сподіваюся, що ці вказівки, основані на вченні Другого Ватиканського Собору і приписах Кодексу канонічного права, дозволять Католицьким університетам та іншим вищим навчальним закладам здійснювати свою незамінну місію у цей час нового очікування благодаті, що відкривається в новому тисячолітті.

ЧАСТИНА I

ІДЕНТИЧНІСТЬ І МІСІЯ

A. ІДЕНТИЧНІСТЬ КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1. Характер і цілі

12. Кожен Католицький університет, як університет, є академічною спільнотою, яка в суворий та вимогливий спосіб допомагає захищати та просувати людську гідність та культурну спадщину шляхом досліджень, навчання та різних служінь, до яких він запрошується місцевою, національною та міжнародною громадою . Університет володіє інституційною автономією, необхідною для ефективного виконання своїх функцій і гарантує своїм членам академічну свободу, рівно ж збереження прав окремої людини і суспільства в межах істини та спільного блага .

13. Оскільки мета Католицького університету полягає у забезпеченні, в інституційний спосіб, християнської присутності в університетській сфері, яка стоїть перед великими проблемами суспільства і культури , кожен Католицький університет, як Католицький, повинен мати наступні істотні характеристики:

1. християнське натхнення не тільки поодиноких осіб, але й університетської спільноти як такої;
2. продовження роздумів у світлі католицької віри над зростаючою скарбницею

людського знання, до якої він прагне внести свій внесок через свої власні дослідження;

3. вірність християнській вістці, яка приходить до нас через Церкву;

4. інституційний обов'язок служіння народу Божому та родині людства в їхньому паломництві до трансцендентної мети, яка надає життю сенс» .

14. «У світлі цих чотирьох характеристик, зрозуміло, що крім викладання, дослідження та спільного для всіх університетів служіння Католицький університет через інституційні зобов'язання привносить у своє завдання натхнення та світло християнської вістки. Таким чином, в Католицькому університеті католицькі ідеали, погляди та принципи проникають та формують різноманітну діяльність університету відповідно до його власної природи та автономності, що властиві цим видам діяльності. Одним словом, будучи одночасно і університетом, і Католицьким, він повинен бути і спільнотою вчених, які представляють різні галузі людської знання, і академічною установою, в якій католицизм є присутнім у життєдайний спосіб» .

15. Католицький університет, отже, є місцем досліджень, де вчені ретельно вивчають реальність за допомогою методів, притаманних кожній навчальній дисципліні, і тим самим сприяють скарбниці людського знання. Кожна окрема дисципліна вивчається систематично, причому різні дисципліни заохочуються до діалогу задля взаємного збагачення.

Подібне дослідження не тільки допомагає чоловікам та жінкам у їхньому постійному пошуку істини, але також дає сьогодні необхідне свідчення віри Церкви в неминущу цінність знань і досліджень.

У Католицькому університеті дослідження обов'язково включають в себе (а) пошук інтеграції знань, (б) діалог між вірою і розумом, (в) етичну відповідальність, і (г) богословську перспективу.

16. Інтеграція знань є процесом, який завжди буде залишатися незавершеним. Більш того, бурхливий ріст знання в останні десятиліття разом із неухильною роздробленістю знань в рамках окремих навчальних дисциплін робить це завдання все більш важким. Але університет, а особливо, Католицький університет, «повинен бути “живою єдністю” окремих організмів, присвячених пошуку істини ... Треба тримати курс на більш високий синтез знань, оскільки лише в ньому можна знайти задоволення тієї жаги істини, яка глибоко вписана в серці людини» .

Університетські вчені будуть намагатись за допомогою конкретних внесків філософії і богослов'я визначити місце і значення кожної з різних дисциплін в контексті бачення людини і світу, освітленого Євангелієм, і, отже, вірою в Христа, Логос, як центр створення та людської історії.

17. Сприяючи цієї інтеграції знання, особливою частиною завдання Католицького університету є сприяння діалогу між вірою і розумом, так щоб можна було більш глибоко побачити, як віра і розум гармонійно свідчать про єдність цілої істини. Хоча кожна академічна дисципліна зберігає свою цілісність і має свої власні методи, цей діалог показує, що «методичні дослідження в кожній галузі навчання, якщо вони здійснюються насправді на науковій основі і у відповідності з

моральними нормами, ніколи не можуть по-справжньому конфліктувати з вірою, оскільки питання земні та питання віри мають своїм джерелом того ж самого Бога». Життєво важлива взаємодія двох різних шляхів наближення до однієї істини веде до більшої любові до самої істини, і сприяє більш глибокому розумінню сенсу людського життя та цілі Божого творіння.

18. Оскільки знання повинно служити людській особі, дослідження в Католицькому університеті завжди здійснюється з турботою про етичні та моральні наслідки як його методів, так і його відкриттів. Хоча ця турбота повинна бути присутньою в будь якого роду дослідженнях, однак, вона набуває особливого значення в галузі науки і техніки. «Дуже важливо, щоб ми були переконані в пріоритеті етичного над технічними, приматі людини над речами, перевазі духу над матерією. Знання дійсно буде служити людині лише тоді, коли воно буде поєднуватись із сумлінням. Чоловіки і жінки науковці будуть по-справжньому допомагати людству, тільки якщо вони зберезуть “почуття трансцендентності людської особистості по відношенню до світу й Бога по відношенню до людської особистості”» .

19. Богослов'я відіграє особливо важливу роль у пошуках синтезу знань, а також в діалозі між вірою і розумом. Воно служить всім іншим дисциплінам в пошуках сенсу, не тільки допомагаючи їм досліджувати, як їхні відкриття вплинуть на людей та суспільство, але і шляхом надання перспективи та орієнтирів, яких ті не мають у власній методології. У свою чергу, взаємодія з цими іншими дисциплінами та їхніми відкриттями збагачує богослов'я, пропонуючи йому більш глибоке розуміння сучасного світу, і роблячи богословські дослідження більш актуальними для сучасних потреб. Завдяки своїй особливій важливості серед наукових дисциплін кожен Католицький університет повинен мати факультет, або, принаймні кафедру, богослов'я .

20. Враховуючи тісний зв'язок між дослідженням і викладанням, зазначені вище вимоги до досліджень мають свій вплив на увесь процес викладання. У той час як кожна дисципліна викладається систематично і у відповідності з її власними методами, міждисциплінарні дослідження, за допомогою уважного і ретельного вивчення філософії і богослов'я, дозволяють студентам отримувати органічне бачення реальності і розвивати бажання інтелектуального прогресу. В процесі передавання знань акцент ставиться на те, як людський розум у своїй рефлексії відкривається до новіших питань, і як остаточна відповідь на них може прийти тільки згори через віру. Крім того, моральні наслідки, присутні в кожній дисципліні, розглядаються як невід'ємна частина викладання цієї дисципліни, так щоб увесь виховний процес був спрямований на цілісний розвиток людини. Нарешті, Католицьке богослов'я, викладене у вірності до Святого Письма, Передання, і Вчительства Церкви, забезпечує розуміння принципів Євангелія, які збагатять сенс життя людини і дадуть йому нову гідність.

Завдяки дослідженням і навчанню студенти здобувають освіту в різних галузях задля того, щоб стати по-справжньому компетентними у конкретних ділянках, в яких вони будуть присвячувати себе служінню суспільству і Церкви, але в той же час будуть готовими давати свідчення своєї віри в світі.

2. Спільнота університету

21. Католицький університет має ціллю формування справжньої людської спільноти, пронизаної духом Христа. Джерелом її єдності є спільна відданість істині, спільне бачення гідності людської особистості і, в кінцевому рахунку, людині і вістці Христа, яка надає інституції свого унікального характеру. Внаслідок цього натхнення, спільнота поживається духом свободи і милосердя, вона характеризується взаємною повагою, щирим діалогом і захистом прав людини. Вона допомагає кожному зі своїх членів, як людині, досягати цілісності. В свою чергу, кожен член спільноти сприяє її єдності, і кожен з них, через його чи її потенціал, робить свій внесок у рішення, які впливають на спільноту, а також на підтримку і зміцнення унікального католицького характеру інституту.

22. Викладачі університету повинні шукати вдосконалення своєї компетенції і прагнути встановити зміст, цілі, методи і результати досліджень в кожній окремій дисципліні в межах когерентного світогляду. Християнські викладачі покликані бути свідками та наставниками справжнього християнського життя, демонструючи досягнення інтеграції між вірою і життям, між професійною компетентністю та християнською мудрістю. Всі викладачі повинні бути натхненні академічними ідеалами і принципами справжнього людського життя.

23. Перед студентами стоїть виклик здобувати освіту, яка поєднує в собі досконалість у гуманістичному і культурному розвитку зі спеціалізованою професійною підготовкою. В особливий спосіб, вони стоять перед необхідністю продовжувати пошуки істини і сенсу протягом усього свого життя, оскільки «слід так вишколювати духа, щоб розвивалася спроможність подиву, інтуїції, контемпляції та спромога формування особистої думки, і вироблювання релігійного, морального і соціального почуття». Це дозволяє їм набувати справжнього християнського способу життя або, якщо вони вже зробили це, поглиблювати його. Вони повинні усвідомити відповідальність свого професійного життя та радіти з того, що стануть кваліфікованими «лідерами» завтра, свідками Христа в будь-якому місці їхньої подальшої праці.

24. Керівники та адміністратори в Католицькому університеті сприяють постійному росту університету та його спільноти через надання переваги служінню. Відданість та свідчення неакадемічного персоналу є життєво необхідними для ідентичності та життя університету.

25. Багато Католицьких університетів були засновані чернечими згромадженнями і продовжують залежати від їхньої підтримки. Ці чернечі згромадження, присвячені апостолату вищої освіти, спонукаються допомагати цим закладам в оновленні їхніх зобов'язань та продовжувати готувати богопосвячених чоловіків та жінок, які можуть зробити позитивний внесок в місію Католицького університету.

Миряни знаходили і будуть знаходити в діяльності університету засіб, за допомогою якого вони також можуть виконувати важливу роль апостольства в Церкві. В багатьох Католицьких університетах сьогодні академічні спільноти в більшості складаються з мирян. Зростаючи в чисельності, миряни перебирають

важливі функції та обов'язки в керуванні цими інституціями. Ці миряни-католики відповідають на заклик Церкви «бути присутніми як знак мужності та інтелектуальної творчості, в привілейованих площинах культури, а саме в сфері освіти – школи та університету» . Майбутнє Католицьких університетів значною мірою залежить від компетентності та відданості служіння мирян-католиків. Церква розглядає їхню зростаючу присутність в цих закладах одночасно і як знак надії, і як підтвердження незмінного покликання мирян в Церкві та в світі, будучи впевненою, що миряни будуть, виконуючи свою власну роль, «просвічувати та впорядковувати ці (земні) справи в такий спосіб, щоб вони починались та зростали у Христі, на славу Творця і Спасителя» .

26. Університетські спільноти багатьох університетів включають членів інших церков, церковних спільнот та релігій, а також тих, які не сповідують жодної віри. Ці чоловіки та жінки пропонують свої підготовку та досвід в просуванні різних академічних дисциплін чи інших університетських завдань.

3. Католицький університет в Церкві

27. Кожен Католицький університет, не припиняючи бути університетом, має відносини з Церквою, які є суттєвими для його інституційної ідентичності. Як такий, він бере участь в найбільш прямий спосіб в житті помісної Церкви, в якій він знаходиться. В той же час через те, що він є академічною інституцією, а отже частиною міжнародної наукової та дослідницької спільноти, кожен заклад бере участь в житті та місії Вселенської Церкви, та робить свій внесок в них, отримуючи в результаті особливий зв'язок зі Святим Престолом на підставі служіння єдності, яку він є покликаний передавати цілій Церкві. Наслідком цих істотних відносин з Церквою є те, що інституційна вірність університету християнській вістці включає в себе визнання Вчительського Уряду Церкви та прихильність йому в справах віри та моралі. Католики-члени університетської спільноти також є покликаними до особистої вірності Церкві зі всім, що з цього випливає. Від членів-не-католиків вимагається повага до католицького характеру університету, і університет в свою чергу мусить поважати їхню релігійну свободу .

28. Єпископи мають особливу відповідальність в сприянні Католицьким університетам, зокрема в сприянні та підтримці збереження та зміцнення їхньої католицької ідентичності, включаючи захист їхньої католицької ідентичності перед цивільною владою. Це буде більш ефективно досягнуто, якщо між університетом та церковною владою будуть існувати тісні особисті та пастирські відносини, яким були б притаманні взаємна довіра, тісне та послідовна співпраця та постійний діалог. Навіть, якщо вони безпосередньо не входять у внутрішнє керівництво університету, єпископи «повинні розглядатись не як зовнішні дійові особи, але як учасники життя Католицького університету» .

29. Церква, приймаючи «законну автономію людської культури, і зокрема, науки», визнає академічну свободу науковців в кожній галузі відповідно до їх власних принципів та притаманних їм методів , й в межах істини та загального блага.

Богослов'я має в університеті своє законне місце наряду з іншими дисциплінами. Воно має власні принципи та методи, які визначають його як галузь знання. Богослови користуються тією самою свободою доти, доки вони залишаються вірними цим принципам та методам.

Єпископи повинні заохочувати богословів до творчої праці. Вони служать Церкві через проведення досліджень в спосіб, який не порушує богословського методу. Вони прагнуть краще розуміти, далі розвивати та більш ефективно передавати зміст Християнського Одкровення, як воно було передане в Святому Письмі, Переданні та Вчительському Уряді Церкві. Вони також досліджують шляхи, якими богослови можуть проливати світло на специфічні питання, що виникають в сучасній культурі. В той самий час, оскільки богослов'я шукає розуміння об'явленої істини, автентична інтерпретація якої є довіреною єпископам Церкві, для принципів та методів свого дослідження та викладання своїх академічних дисциплін властиво, щоб богослови шанували владу єпископів та погоджувались з католицькою доктриною відповідно до ступеню відповідальності, з яким вона викладається. Діалог між єпископами та богословами є суттєвим завдяки тому, що їхні завдання є взаємозалежними. Зокрема, це є правдивим сьогодні, коли результати досліджень настільки швидко та широко поширюються через засоби масової інформації.

V. МІСІЯ СЛУЖІННЯ КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

30. Основною місією університету є постійний пошук істини через свої дослідження та збереження і передавання знання задля блага суспільства. Католицький університет бере участь в цій місії з власними специфічними характеристиками та цілями.

1. Служіння Церкві та суспільству

31. Католицький університет пропонує Церкві незамінний внесок через викладання та дослідження. Він дійсно готує чоловіків та жінок, які, натхнені християнськими принципами та підтримані в проживанні свого християнського покликання в зрілий та відповідальний спосіб, будуть спроможні перебирати відповідальні посади в Церкві. Більш того, пропонуючи результати своїх наукових досліджень, Католицький університет буде спроможним допомогти Церкві відповісти на проблеми та потреби цього століття.

32. Католицький університет, як і будь який університет, є зануреним в людське суспільство. Для розширення свого служіння Церкві він, завжди в межах власної компетенції, є покликаним ставати все більш ефективним інструментом культурного прогресу як окремих осіб, так і суспільства в цілому. Для того, щоб краще служити людській спільноті на національному та міжнародному рівнях, його дослідження повинні включати вивчення складних проблем нашого часу, таких як гідність людського життя, сприяння справедливості для всіх, якість особистого та сімейного життя, охорона природи, пошук миру і політичної стабільності, справедливого розподілу світових ресурсів, новий економічний і політичний порядок. Дослідження університету спрямовуються для вивчення кореня та причин

складних проблем нашого часу, приділяючи особливу увагу їхнім етичним та релігійним вимірам.

У разі необхідності Католицький університет повинен мати мужність говорити незручні істини, які не задовольняють суспільну думку, але які є необхідними для охорони автентичного блага суспільства.

33. Особливим пріоритетом користується потреба дослідити та оцінити цінності та норми сучасного суспільства та культури з християнської перспективи, а також обов'язок спробувати передати суспільству ті етичні та релігійні принципи, які надають повноту значення людському життю. В такий спосіб університет може далі робити внесок в розвиток справжньої християнської антропології, основаної на особі Христа, яка буде вносити в реальність та правильне вирішення життєвих проблем динамізм сотворення та відкуплення.

34. Особливе значення для кожного Католицького університету має християнський дух служіння іншим задля сприяння соціальної справедливості, який повинен поділятися його викладачами та розвиватись в його студентах. Церкві строго доручається інтегральний ріст всіх чоловіків та жінок . Євангеліє, інтерпретоване в соціальному вченні Церкви, є наполегливим закликком сприяти «розвитку тих людей, які докладають зусиль для уникнення голоду, страждань, епідемічних хвороб та байдужості; тих, хто шукає більшої участі в розподілі благ цивілізації та більш активного покращення людських якостей; тих, хто цілеспрямовано прагне до їх остаточного сповнення» . Кожен Католицький університет відчуває відповідальність за конкретний внесок в прогрес суспільства, в середині якого він діє. Наприклад, він буде здатним шукати шляхи робити університетську освіту доступною для всіх, які зможуть з неї користатися, особливо для бідних членів маргінальних груп, які, зазвичай, цього позбавлені. Католицький університет також має обов'язок, наскільки це можливо, сприяти розвитку націй, що починають розвиватись.

35. В своїх спробах вирішити ці складні питання, що зачіпають багато різних вимірів людського життя та суспільства, Католицький університет буде наполягати на співпраці між різними академічними дисциплінами, кожна з яких пропонуватиме свій особливий внесок в пошук цього вирішення. Більш того, оскільки економічні та особисті ресурси окремого закладу є обмеженими, необхідна співпраця в спільних дослідницьких проектах серед Католицьких університетів, а також співпраця з приватними та державними закладами. У зв'язку з цим, а також з тим, що стосується інших ділянок особливої діяльності Католицького університету, повинна підкреслюватись роль, яку відіграють різні національні та міжнародні асоціації Католицьких університетів. Серед цих асоціацій слід особливо згадати місію Міжнародної Федерації Католицьких Університетів, заснованої Святим Престолом . Святий Престол очікує подальшої плідної співпраці з цією Федерацією.

36. Через програми безперервної освіти, які пропонуються широким верствам суспільства, через підготовку своїх науковців до служіння консультування, завдяки надаванню переваги сучасним засобам комунікації і багатьом іншим способам,

Католицький університет може домогтись того, щоб зробити доступним для широкої публіки наростаючу суму людського знання та зростаюче розуміння віри, поширюючи, таким чином, університетське служіння за межами власної академічної спільноти.

37. В своєму служінні суспільству Католицький університет має особливе відношення до академічного, культурного та наукового середовища тієї місцевості, де він є розташованим. Слід заохочувати до справжніх форм діалогу між Католицьким університетом та іншими національними університетами щодо розвитку, порозуміння між культурами, захисту довколишнього середовища згідно з усвідомленням міжнародної екологічної ситуації.

Через вищу освіту та дослідження Католицькі університети приєднуються до інших приватних та суспільних закладів в служінні суспільним інтересам. Вони є одними з багатьох різних типів закладів, необхідних для вільного виразу культурного різноманіття. Їм доручене сприяти солідарності та її значенню в суспільстві та світі. Отже, вони мають повне право очікувати, що світське суспільство та державна влада визнають та захистять їхню інституційну автономію та академічну свободу. Більш того, вони мають право на фінансову підтримку, необхідну для їхнього подальшого існування та розвитку.

2. Пастирське служіння

38. Пастирське служіння є тією діяльністю університету, яка пропонує членам університетської спільноти можливість інтегрувати релігійні та моральні принципи з академічними студіями та неакадемічною діяльністю, отже, поєднувати віру і життя. Це є частиною місії Церкви в університеті, а також суттєвим елементом самого Католицького університету як в його структурі, так і в його житті. Університетська спільнота, маючи справу зі сприянням католицькому характеру закладу, повинна усвідомлювати цей пастирський вимір та чутливість до шляхів, якими він може мати вплив на всю університетську діяльність.

39. Як природний вираз католицької ідентичності університету, університетська спільнота повинна в практичний спосіб демонструвати свою віру в своїй повсякденній діяльності, у важливих моментах рефлексії та молитви. Католикам-членам цієї спільноти пропонується можливість асимілювати католицьке вчення та практику зі своїм життям. Вони надихаються до участі в святкуванні таїнств, особливо Євхаристії як найбільш досконалого акту спільнотної молитви. Якщо академічна спільнота включає в себе членів інших церков, церковних спільнот чи релігій, слід поважати їхні починання щодо рефлексії та молитви згідно з їхніми власними переконаннями.

40. Ті, хто є залученим до пастирського служіння, повинні надихати викладачів та студентів ставати більш свідомими їхньої відповідальності по відношенню до тих, хто страждає фізично чи духовно. Наслідуючи приклад Христа, вони повинні бути особливо уважними до найбідніших та тих, хто страждає від економічної, соціальної, культурної чи релігійної несправедливості. Ця відповідальність

починається в академічній спільноті, але також знаходить своє застосування поза її межами.

41. Пастирське служіння є незамінним засобом, через який студенти-католики можуть, в повноті свого хрещення, бути підготовленими до активної участі в житті Церкви. Воно може допомагати в зростанні та живленні цінності шлюбу та сімейного життя, плекати покликання до священства та богопосвяченого життя, стимулювати християнські погляди мирян та наповнювати кожен вид діяльності духом Євангелія. Тісна співпраця між пастирським служінням в Католицькому університеті та іншими служіннями помісної Церкви під керівництвом чи з дозволу місцевого єпископа буде збагачувати їх в їхньому взаємному рості .

42. Різні асоціації чи рухи духовного та апостольського життя, особливо ті, які постали спеціально для студентів, можуть бути великою допомогою в розвитку пастирського аспекту університетського життя.

3. Культурний діалог

43. За самою своєю природою університет розвиває культуру через власні дослідження, допомагає передавати місцеву культуру кожному наступному поколінню через своє навчання, та сприяє культурній діяльності через свої виховні служіння. Він є відкритим для всього людського досвіду, є готовим до діалогу з будь якою культурою та до того, щоб вчитись від будь якої культури. Католицький університет бере в цьому участь, пропонуючи багатий досвід власної культури Церкві. Крім того, Католицький університет, свідомий того, що людська культура є відкритою до Одкровення та трансцендентності, є також первинним та привілейованим місцем для плідного діалогу між Євангелієм та культурою.

44. Через цей діалог Католицький університет допомагає Церкві, дозволяючи їй приходити до кращого знання різних культур, розрізняти їхні позитивні та негативні аспекти, отримувати їхній автентично людський внесок та розвивати засоби, якими можна зробити віру більш зрозумілою для чоловіків та жінок окремих культур . В той час як справедливим є твердження, що Євангеліє не можна ідентифікувати з якоюсь окремою культурою, воно виходить поза межі всіх культур, також справедливим є твердження, що «Царство, яке проголошується Євангелієм, існує в чоловіках та жінках, які глибоко пов'язані з якоюсь культурою, і будівництво Царства не може уникнути запозичення елементів людської культури чи культур» . «Віра, поставлена на маргінес того, що є людським, а отже, є культурою, стає вірою, невірною щодо повноти того, що проголошує та об'являє Боже Слово, обезголовленою вірою, навіть гірше, вірою, що знаходиться в процесі самозаперечення» .

45. Католицький університет повинен ставати більш чутливим до світових культур сьогодення та до різних культурних традицій, що існують в Церкві, в такий спосіб, щоб сприяти безперервному та плідному діалогу між Євангелієм та сучасним суспільством. Серед критеріїв, які характеризують цінності культури, перш за все є важливість людської особи, її свободи, гідності, почуття відповідальності і відкритість до трансцендентного. Щодо стосується поваги до людей, сюди

додається першорядна цінність родини, первинної одиниці кожної людської культури.

Католицькі університети повинні шукати розрізнення та оцінки як прагнень, так і протиріч сучасної культури для того, щоб зробити її більш придатною для всебічного розвитку як окремої особи, так і цілого народу. Зокрема, рекомендується, щоб через відповідні студії глибоко вивчався вплив сучасних технологій, а особливо, засобів масової інформації на людей, сім'ю, інституції та цілу сучасну культуру. Традиційні культури повинні захищатись в своїй ідентичності, слід допомагати їм приймати сучасні цінності без того, щоб жертвувати власною спадщиною, яка є багатством цілої людської родини. Університети, розташовані в середовищі цих культур, повинні прагнути гармонізувати місцеві культури з позитивними внесками сучасних культур.

46. Діалог між християнською думкою та сучасними науками є тією областю, якою особливо цікавиться Католицький університет. Це завдання, зокрема, потребує людей, добре вивчаючих окремі дисципліни, які в той самий час відповідно богословські підготовлені та які є здатними до зустрічі з епістемологічними питаннями на рівні відносин між вірою та розумом. Подібний діалог зачіпає як природничі, так і гуманітарні науки, які постулюють нові та складні філософські та етичні проблеми. Християнські дослідники повинні демонструвати шлях, яким людський розум досягається вищою істиною, що походить від Євангелія: «Розум ніколи не принижується, навпаки, він стимулюється та зміцнюється тим внутрішнім джерелом глибокого розуміння, що є Словом Божим, а також ієрархією цінностей, які з нього походять... В цей унікальний спосіб Католицький університет допомагає проголошувати первинність духу, який ніколи не може, не ризикуючи втратити себе самого, бути поставленим на служіння чомусь іншому, ніж пошук істини» .

47. Окрім культурного діалогу Католицький університет, згідно зі своїми специфічними цілями, пам'ятаючи про різні релігійно-культурні контексти, дотримуючись розпоряджень, проголошених компетентною церковною владою, може зробити свій внесок в екуменічний діалог. Він це робить для просування пошуку єдності між всіма християнами. В міжрелігійному діалозі він допомагає в розпізнаванні духовних цінностей, присутніх в різних релігіях.

4. Євангелізація

48. Першим завданням Церкви є проповідання Євангелія в такий спосіб, щоб в кожному індивідуальному та соціокультурному контексті, в якому індивідууми живуть, діють та спілкуються один з одним, встановлювались відносини між вірою та життям Євангелізація означає «принесення Доброї Новини у всі верстви людства, та через їхній вплив трансформування людства зсередини та його оновлення... Це питання не лише проповідання Євангелія у все більших географічних областях чи все більшому числу людей, але також впливу та, немов би, спростовування силою Євангелія людських критеріїв судження, визначення цінностей, зацікавлень, способів думання, джерел натхнення та зразків життя, які знаходяться в протиріччі зі Словом Божим та планом спасіння» .

49. За самою своєю природою кожний Католицький університет робить важливий внесок в справу Церкви щодо євангелізації. Це є живе інституційне свідчення Христа та його вістки, так життєво необхідне в культурах, позначених секуляризмом чи там, де фактично ще не знають Христа та його вістки. Більш того, вся академічна діяльність Католицького університету є пов'язаною з євангелізаційною місією Церкви та знаходиться в гармонії з нею: дослідження, які проводяться в світлі християнського послання, та ставлять нові людські відкриття на службу індивідуумам та суспільству; освіта, що пропонується в контексті віри, який формує чоловіків та жінок здатними до раціонального та критичного судження та усвідомлення трансцендентної гідності людської особи; професійний вишкіл, який втілює етичні цінності та зміст служіння окремим особам та суспільству; діалог з культурою, який робить віру більш зрозумілою, а також богословські дослідження, які тлумачать віру на сучасну мову. «Саме через все більше усвідомлення своєї спасаючої місії в світі Церква бажає бути тісно пов'язаною з цими центрами, бажає того, щоб вони були присутніми та діяли в поширенні автентичної вістки Христа» .

ЧАСТИНА ДРУГА ЗАГАЛЬНІ НОРМИ

Стаття 1. Природа цих загальних норм

§ 1. Дані Загальні Норми базуються та є подальшим розвитком Кодексу канонічного права та додатковим церковним законодавством без упередження щодо права Святого Престолу втручатись, якщо це буде необхідним. Вони є чинними для всіх Католицьких університетів та інших Католицьких вищих навчальних закладів по всьому світі.

§ 2. Загальні Норми повинні конкретно застосовуватися на місцевому та регіональному рівнях Конференціями Єпископів та іншими Синодами Католицької ієрархії відповідно до Кодексу канонічного права та додаткового церковного законодавства, беручи до уваги Статути кожного університету чи інституту і, якщо це можливо та доречно, цивільне законодавство. Після перегляду Святим Престолом , ці локальні та регіональні правила стають чинними для всіх Католицьких університетів та інших Католицьких вищих навчальних закладів в регіоні, за винятком Церковних університетів та факультетів. Останні, включно з церковними факультетами, які є частиною Католицького університету, керуються нормами Апостольської Конституції *Sapientia Christiana* .

§ 3. Університет, заснований чи потверджений Святим Престолом, Конференцією Єпископів чи іншим Синодом Католицької ієрархії, чи місцевим єпископом, повинен втілити ці Загальні Норми та їхнє місцеве та регіональне застосування в свої керівні документи, та узгодити свій існуючий Статут як з Загальними Нормами, так і з їхнім застосуванням та потвердити їх через апробацію компетентної церковної влади. Очікується, що інші Католицькі університети, а саме, ті, які не були засновані чи потверджені будь яким з вищезгаданих способів, за згодою місцевої церковної влади повинні випрацювати власні Загальні Норми та їхнє місцеве та регіональне застосування, адаптуючи до них власні керівні документи та, наскільки це

можливо, вони повинні узгодити свій існуючий Статут як з Загальними Нормами, так і з їхнім застосуванням.

Стаття 2. Природа Католицького університету

§ 1. Католицький університет, як будь який інший університет, є спільнотою науковців, які представляють різні галузі людського знання. Він є присвяченим дослідженням, викладанню та різного роду служінням згідно зі своєю культурною місією.

§ 2. Католицький університет, як Католицький, наповнює та звершує свої дослідження, викладання та іншу діяльність католицькими ідеалами, принципами та позиціями. Він пов'язується з Церквою або через формальний, істотний та встановлений законом зв'язок, або через інституційне зобов'язання, виконане тими, хто є за це відповідальним.

§ 3. Кожний Католицький університет повинен зробити відомою свою католицьку ідентичність або через проголошення своєї місії, або через інший відповідний публічний документ, хіба що компетентною церковною владою не встановлюється щось інше. Університет, особливо через свою структуру та свої правила, повинен забезпечувати засоби, якими б гарантувались вираження та збереження його ідентичності в спосіб, вказаний в § 2.

§ 4. Католицьке вчення та дисципліна повинні впливати на всю університетську діяльність, в той самий час повинна шануватись свобода совісті кожної людини . Будь яка офіційна дія чи зобов'язання університету повинні узгоджуватись з його католицькою ідентичністю.

§ 5. Католицький університет володіє автономією, необхідною для розвитку власної відмінної ідентичності та слідування своїй власній місії. Свобода в дослідженні та викладанні визнається та шанується згідно з принципами та методами кожної індивідуальної дисципліни за умови, що права окремої особи та спільноти зберігаються в межах істини та загального блага .

Стаття 3. Заснування Католицького університету

§ 1. Католицький університет може бути заснованим чи потвердженням Святим Престолом, Конференцією Єпископів чи іншого Синоду Католицької ієрархії, чи місцевим єпископом.

§ 2. За згодою місцевого єпископа Католицький університет може також бути заснованим чернечим згромадженням чи іншою публічною юридичною особою.

§ 3. Католицький університет може також бути встановленим іншою церковною чи світською особою. Такий університет може вважати себе Католицьким університетом лише за згодою компетентної церковної влади, згідно з умовами, про які обидві сторони повинні домовитись .

§ 4. У випадку §§ 1 і 2 Статути повинні бути потверджені компетентною церковною владою.

Стаття 4. Спільнота університету

§ 1. Відповідальність за підтримку та зміцнення католицької ідентичності університету в першу чергу лежить на самому університеті. В той час як цей обов'язок головним чином доручається університетській владі (включно, коли існує

посада Великого Канцлеру і/чи Рада Опікунів чи еквівалентний орган), він в різній мірі розподіляється між всіма членами університетської спільноти і, отже, закликає до найму відповідного університетського персоналу, особливо викладачів та адміністраторів, які б хотіли та були спроможні сприяти цієї ідентичності. Ідентичність Католицького університету істотно пов'язується з якістю його викладачів та повагою до католицького вчення. Обов'язком компетентної влади є стежити за цими двома фундаментальними потребами відповідно до того, як це зазначено в канонічному праві .

§ 2. Всі викладачі та адміністратори під час їхнього прийому на роботу повинні бути проінформовані про католицьку ідентичність закладу та її значення, а також про обов'язок сприяти, чи щонайменше, поважати цю ідентичність.

§ 3. У відповідний для різних академічних дисциплін спосіб в своїх дослідженнях та викладанні всі викладачі-католики повинні бути вірними католицькому вченню та моралі, а інші викладачі повинні поважати католицьке вчення та мораль. Зокрема, католицькі богослови, усвідомлюючи, що вони виконують отриманий від Церкви мандат, повинні бути вірними Вчительському Урядові Церкви як автентичному тлумачу Святого Письма та Святого Передання .

§ 4. Ті університетські викладачі та адміністратори, які належать до інших церков, церковних спільнот чи релігій, так само як і ті, хто не сповідує жодної віри, а також всі студенти повинні визнавати та поважати особливу католицьку ідентичність університету. Для уникнення небезпеки для Католицької ідентичності університету чи навчального закладу вищих студій число викладачів-некатоликів в закладі, який є і мусить залишатись католицьким, не повинно складати більшість.

§ 5. Навчання студентів повинне поєднувати академічний та професійний розвиток з формацією в моральних та релігійних принципах та соціального вчення Церкви. Програма навчання для кожної спеціальності повинна включати в себе етичну формацію в цієї спеціальності. Предмети з католицького вчення повинні бути доступними для всіх студентів .

Стаття 5. Католицький університет в Церкві

§ 1. Кожний Католицький університет повинен підтримувати єдність зі Вселенською Церквою та Святим Престолом. Він повинен бути в тісному спілкуванні з помісною Церквою, а зокрема, з єпископом регіону чи країни, де він є розташованим. У спосіб, сумісний з його природою університету, Католицький університет повинен долучатись до справи Церкви щодо євангелізації.

§ 2. Кожен єпископ є зобов'язаним сприяти добробуту Католицьких університетів в своїй єпархії, а також має право та обов'язок стежити за збереженням та зміцненням їхнього католицького характеру. У разі виникнення проблем щодо їхнього католицького характеру місцевий єпископ повинен взяти ініціативу, необхідну для вирішення справи, співпрацюючи з компетентною університетською владою відповідно до встановленої процедури і, якщо необхідно, за допомогою Святого Престолу.

§ 3. Кожен університет, якого стосується Стаття 3, § 1 і 2, повинен періодично передавати актуальну інформацію про університет та його діяльність компетентній

церковній владі. Інші Католицькі університети повинні передавати цю інформацію єпископу тієї єпархії, в якій є розташованим головний центр навчального закладу.

Стаття 6. Пастирське служіння

§ 1. Католицькій університет повинен сприяти пастирській турботі всіх членів університетської спільноти та бути особливо уважним щодо духовного розвитку тих з них, хто є католиками. Пріоритет повинен бути наданим тим засобам, які сприятимуть інтеграції гуманітарної та професійної освіти з релігійними цінностями в світлі католицького вчення, з тим, щоб поєднати інтелектуальне навчання з релігійним виміром життя.

§ 2. Повинна бути призначена достатня кількість кваліфікованих працівників – священників, ченців та мирян – для сповнення пастирського служіння для університетської спільноти, яке має виконуватись в гармонії з пастирськими ініціативами помісної Церкви під керівництвом чи за згодою місцевого єпископа. Всі члени університетської спільноти повинні запрошуватись до участі в пастирській роботі та до співпраці в її діяльності.

Стаття 7. Співпраця

§ 1. Задля кращого вирішення складних проблем сучасного суспільства та зміцнення католицької ідентичності навчальних закладів, слід сприяти співпраці серед усіх Католицьких університетів, включаючи Церковні університети та факультети, на регіональному, національному та міжнародному рівнях в дослідженнях, викладанні та іншій університетській діяльності. Слід також сприяти подібній співпраці між Католицькими університетами та іншими університетами, дослідницькими та навчальними установами, як приватними, так і державними.

§ 2. Католицькі університети повинні, коли це можливо та узгоджується з католицькими принципами і вченням, співпрацювати з державними програмами та програмами інших національних та міжнародних організацій в сфері справедливості, розвитку та прогресу.

ПЕРЕХІДНІ НОРМИ

Стаття 8. Дана Конституція набуває чинності в перший день академічного року в 1991 році.

Стаття 9. Застосування Конституції доручається Конгрегації Католицького виховання, обов'язком якої є оприлюднення необхідних директив, які служитимуть досягненню цієї мети.

Стаття 10. Завданням Конгрегації Католицького виховання є, якщо з плином часу цього будуть вимагати обставини, запропонувати зміни, які мають бути впроваджені в цю Конституцію, з тим, щоб ця Конституція могла постійно адаптуватися до потреб Католицьких університетів.

Стаття 11. Всі існуючі на сьогодні закони та звичаї, що знаходяться в суперечності з цією Конституцією, визнаються як ті, що втратили силу. Також повністю скасовуються усі привілеї, надані на цей момент Святим Престолом будь-яким фізичним чи юридичним особам, якщо вони суперечать приписам цієї Конституції.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Місія, яку Церква з великою надією довіряє Католицьким університетам, охоплює культурний та релігійний зміст життєво необхідного значення, оскільки він стосується самого майбутнього людства. Оновлення, яке вимагається від Католицьких університетів, повинне зробити їх здатним краще відповідати на завдання передавання вістки Христа людям, суспільству та різним культурам: «Кожна людська реальність, чи індивідуальна, чи суспільна, була звільнена Христом: люди, рівно як і діяльність чоловіків та жінок, яка є культурою, є найвищим втіленням виразом. Спасуюча дія Церкві щодо культури, перш за все, досягається через людей, сім'ї та вихователів... Ісус Христос, наш Спаситель, пропонує свій світ і надію для всіх, хто сприяє наукам, мистецтву, письменництву та багатьом галузям, які розвиваються сучасною культурою. Отже, всім синам та дочкам Церкви повинні усвідомлювати свою місію та відкривати, як сила Євангелія може проникати та духовно відроджувати способи думання та панівні цінності, які надихають індивідуальні культури, так само як і думки та ставлення, які з неї черпаються» .

З палкою надією я направляю цей документ всім чоловікам та жінкам, задіяним в різний спосіб у важливій місії католицької вищої освіти.

Улюблені брати і сестри, моя підтримка і моя довіра йдуть з вами у вашому нелегкому щоденному завданні, яке стає все більш важливим, більш терміновим і необхідним щодо євангелізації для майбутнього культури і всіх культур. Церква і світ у великій мірі потребують вашого свідчення та вашого вмілого, вільного та відповідального вкладу.

Дано в Римі, в Соборі Святого Петра, 15 серпня, в Свято Небовзяття Пресвятої Діви Марії, 1990 року, в дванадцятий рік Понтифікату.